

ПЕТОРО НАСЛЕДНИКА МИЛЕВЕ МАРИЋ И АЛБЕРТА АЈНШТАЈНА ДОШЛО ИЗ СВИХ КРАЈЕВА СВЕТА У ЦИРИХ НА ЊЕН ГРОБ

МИЛЕВИНИ ПОТОМЦИ ПРВИ ПУТ НА ОКУПУ

Фото Викимедија

Са њонеком сузом, сјајали немо заједани у сјомен-џлочу, на коју су сјусјили букет белих љиљана

СВЕ је релативно осим времена и љубави. Мало је љубави испунило тежобни живот Милеве Марић (1875-1948), ћерке Милоша и Марије Марић из Титела, коју историја још неправедно препознаје само као бившу супругу нобеловца Алберта Ајнштајна и мајку њихове двојице синова. Не само за науку, него и за заједничке потомке, Милева је деценијама била потиснута из сећања.

Много времена, математички прецизно речено - 70 година, 40 дана 21 сат и око 30 минута протекло је од Милевине смрти до 16. септембра ове године, када

” Чланови чувене породице живе у Швајцарској, Израелу и САД

Ајнштајн из Берклија (Калифорнија) и Едуард Ајнштајн. У времену које је уследило, потомци су потпуно заборавили Милеву.

- Седам деценија заборава, много је то времена! - каже, за "Новости", Петар Стојановић Кајзер, оснивач Меморијалног центра "Никола Тесла" у северо-

ПОЧАСТ Потомци у Цириху

Фото Меморијални центар "Никола Тесла" Сен Гален

■ ДВЕ ТАБЛЕ

ПОСЛЕ развода од Алберта и његовог пребеге са старијим сином у Америку, како би се спасао од нациста, Милева је остала у Цириху са млађим сином. Сведочили су познаници да је деловала запуштено, била је лоше обучена али носила је и даље венчану бурму. Преминула је у циришкој клиници "Еос" у коју је доспела месец дана раније због шлога. Лева страна тела јој је била одузета и отежано је говорила. Последњи пут се озарила када је на самоти посетио старији син Ханс Алберт. На преостале две куће Ајнштајнових циришко удружење жена поставило је табле на којима уз Милевино име пише да је - коауторка теорије релативитета. ■

Чланови породице Ајнштајн живе у Швајцарској, Израелу и Америци, и нису сви у најбољим односима, а власти Цириха без њиховог пристанка неће одобрити ископавање.

Остаје нада да ће ово

Алберта, као и његове друге супруге Дорис.

Преговори са осталим, млађим члановима породице који живе у Берну, Америци и у Израелу трајали су годинама.

Стојановић, коренима из

заједничку гробницу са туђинцима за које као ни за њу, нико није марио.

Ови потресни детаљи из злехуде судбине њихове прапрабаке измамили су емоције, па и понеку сузу петоро Ајнштајнових, немо заједаних у спомен-плочу на којој је уклесан Милевин лик и посвету на српском и немачком језику "Са поносом и љубављу од српског народа". Шапутали су и палили свеће, пажљиво крај плоче спустили букет белих љиљана.

Помену, који је служио свештеник Српске православне цркве Симон Продановић, присуствовали су и српски студенти у Швајцарској, председник Удружења

Вујовић из Њујорка послао је за ову прилику своју књигу о Милеви.

Према сазнањима "Новости", иницијативи коју је

ДОПРИНЕЛА НОБЕЛОВОЈ НАГРАДИ

ПЕТАР Стојановић каже да га је охрабрило интересовање немачких медија за судбину Милеве Марић. Први пут у последњих 14 година откако се сваке године одржава помен на Милевином гробу појавиле су се две немачке телевизије. Стојановић сматра да време ради за признавање Милевине величине. Све више ће бити оних који ће схватити да она није била Ајнштајнова куварица, него умна жена коју је упознао на студијама математике и физике у Цириху, те да она има знатан удео у његовој научној слави и Нобеловој награди коју је добио 1922.

су њени и Албертови чукунунци и праунци најзад посетили циришко гробље на којем Милева почива од 4. августа 1948. године.

Милева је ту сахрањена по православном обичају уз опело руског свештеника, оца Шубова, а у локалним новинама објављена је читуља овог садржаја: "Одлази на вечни починак наша вољена мајка Милева Ајнштајн Марић", у потпису: Ханс-Алберт и Фрида

сточном швајцарском граду Сен Галену, који је уз подршку Града Цириха и генералног конзула Србије Зорана Јермића, годинама покушавао да окупи потомке на Милевином почивалишту.

Разумевање за ову идеју Стојановић је нашао најпре код Мире Ајнштајн, Милевине и Албертове праунуке, иначе унуке старијег сина Ајнштајнових Ханса

Параћина, постао је познат српској и светској јавности 2004. године, када је после дугог пребирања по циришким архивама, пронашао податак да Милева Марић почива на гробљу Нортхајм. У ту заједничку и безимену гробницу доспела је неколико година после смрти када је власт Цириха наложила да се Милевин запуштени гроб испразни, а њене кости преместе у

” Наде да ће једнога дана бити достојно сахрањена у засебну гробницу

"Тесла" Андреас Габахтлер. Професорка физике Полин Гањон из ЦЕРН-а допутовала је из Штутгарта да се, како је казала, поклоним изузетној жени Милеви Марић Ајнштајн, а др Љубо

пре две године Удружење "Милева Марић Ајнштајн" из Цириха поднело управителу тог града, да се ексхумирају посмртни остаци Милеве Марић не назире се, засада, позитиван исход.

"помирење" потомака са Милевом и окупљање на њеном гробу, размекшати емоције и осталих Ајнштајнових, те да ће она бити достојно сахрањена у засебну гробницу недалеко од свог млађег сина Едуарда који је боловао од шизофреније. ■

Јованка СИМИЋ